

Minder fra Barndoms- og Ungdoms- årene i min Fødeby Thisted.

Af Anthon Larsen, Gasmester.

Efterfølgende spredte Erindringer, der begynder i 1855, da jeg var 7 År, har jeg nedskrevet efter Hukommelsen. Der er sikkert udeladt adskillige Ting, som berettiget burde have været medtagne, hvorfor det Hele nærmest former sig som en lille Oversigt, der måske kan have lidt Interesse, især for den yngre Slægt.

Ved den første Folketælling, jeg kan huske, var der 3035 Indbyggere i Thisted. Den Gang kendte vi ikke til Kloaker; alt Spildevand løb i åbne Rendestene både i Gaderne og i Gårdene og udbredte undertiden, især om Sommeren, en slem Stank, ligesom alle Møddinger var åbne og gerne lå på den flade Jord inde i Gårdene. En Tid i min første Barndom var det påbudt, at der i Hundedagene uden for hvert Hus skulde stilles et Kar Vand, og de, der skulde holde Vandtønder på Slæder, skulde ligeledes stille dem i fyldt Tilstand på Fortovet for Ildebrands Tilfælde, men dette Påbud blev senere ophævet. Vestergade var dengang kun brolagt til Dyrslæge Møllers (nuværende Vestergades Brugsforening); derfra og Vest ud af Byen var der Landevej med enkelte spredte Huse på begge Sider. Hundahls Toft, fra Dams nye Bygning til Møllevej, var ubebygget, og på denne Side langs med Vestergade var der et ca. 2 Alen højt Flintestensdige; på det Jordstykke hvilede der den Servitut, at det halve af Pladsen ikke måtte dyrkes, det skulde bruges til Markedsplads; men så fik Byen sin nuværende Plads på Frederikstorv, og Servitut'en blev slettet.

Den gamle Præstegård var en stor Ejendom med Avlsbygninger; den strakte sig fra nuværende F. Chr. Leerhøys østre Gavlgade op til Storetorv, Lilletorv og endte ved det nuværende Apoteks Port i Lillegade. Præstens Beboelse var, hvor Leerhøys Butik nu er, og Resten var nærmest Avlsbygninger; på Lilletorv lå dengang en stråttækket Lade med Storkerede, og der boede også Storke.

Dengang var der mange tyskfødte næringsdrivende i Thisted; jeg antager, de er kommen hertil som omrejsende Kræmmere og Håndværkssvende og har så taget fast Ophold her, og i flere Tilfælde blevne gift med en Pige her fra Egnen; det var nemlig ikke ret ofte Tilfælde, at både Mand og Kone var tyske. Jeg nævner her nogle, jeg kan huske og har kendt:

Heinrich og Georg Brinkmann, Grundlæggere af Brinkmanns Forretning, Kristoffer Schütten, Isenkræmmer (nuværende Hotel Thy), Rudolf Schütten, Isenkræmmer (nuv. Købm. Kabell), Blikkenslager Melohn (Schaltz's Ejendom, Skovgade), Slagterne Balhausen, Beyer, Møbius,

Bagerne Rose og Habersaat, Tømmerne Pløtze og Bilenberg, Karetmagerne Hamann og Preuss, Murer Spigelberg. Handelsagent Hesseken, Nagelsmed Tofote, Barbererne Bahnstedt og Øhring; Tømmerne Wiehl og Julius Heinemejer, kom her til Byen i Begyndelsen af 50erne, hvor de arbejdede på Opførelsen af et nyt Kirkespir.

Der var flere store Købmandsgårde dengang, og de fleste af dem havde tillige foruden Handelen et temmeligt stort Landeri, så der var stort Kohold i Byen, ligesom en Del Håndværkere og andre næringsdrivende også havde Landeri. Af de større Landerier fra 2 til 4 á 5 Heste og 10 til 15 Køer kan nævnes: Agent Gjørup, Agent Hundahl, Købm. Nordentoft, Arend Lund, Skomager Lund, Dyrslæge Møller, Hilligsøe, Grosserer Chr. Jacobsen, Politibetjent Søren Agerholm, Prokurator Lykke. Når hertil kommer flere næringsdrivende, som havde 2-3 til 4 Køer, så var Byen temmelig godt forsynet med Mælk, men der kørte ingen Mælkevogne; Folk måtte selv hente den. Det bidrog ikke just til Renlighed i Gaderne om Sommeren, når så mange Køer skulde trækkes til og fra Marken flere Gange daglig, og der kun blev fejlet Gade 2 Gange ugentlig, og alle Afløb var åbne Rendestene.

Tjenestedrengene (Kodrengene) havde dengang en lille Ekstrafortjeneste; de fik nemlig Lov til af deres Husbond at låne en Ko St. Hansaften; den pyntede de så med Blomster og Grønt. Køerne var altid smukt pyntede, der var jo stor Konkurrence mellem dem om, hvem der havde den pæneste Ko; så trak de rundt i Gaderne med dem St. Hansaften og holdt stille med korte Mellemrum og ringede med en Klokke, til der kom Folk ud og gav dem en Skilling, og på den Måde kunde de samle ikke så få Pengesummer; det var i Grunden virkelig en pæn gammel Skik, vi Børn var glade for; der skulde ikke så meget til at glæde Børn dengang. For Resten gav det Anledning til et Mundheld, man ofte hørte dengang, når en Kone eller Pige var pyntet rigtig godt op med stærke Farver, sagde Folk undertiden, at hun var pyntet som nogen St. Hans-Ko. En anden pæn Skik, som også forlængst er gået af Moden eller forbudt, var den at gå med Stjerne om Julen, hvilket også glædede Børnene meget. Stjernen var lavet af et Træstel, ca. 1 Al. til 1½ Al., hvorpå var klistret hvidt Papir med bibelske Billeder, og et tændt Lys indeni, og så kunde Stjernen drejes rundt; det var gerne en fattig Mand tillige med hans Datter (en lille Pige), der kom; så sang de en gudelig Sang og fik 1 Skilling eller 2, hvorefter de gik til næste Hus. Jeg mindes især en Mand og hans Datter, der tit kom, de kaldte ham den faldne Krieger, hvorfor ved jeg ikke, de sang så udmærket; når de så havde fået en lille

Gave og måske en Kop Kaffe i Tilgift, sang de et lille Vers, hvori de ønskede glædeligt Nytår; jeg husker Slutningen af Verset, der lød således:

”Nu siger vi Godnat, for Gaven mange Tak,
Og han, som er i Himlen, eder lønne.”

Vi Børn glædede os derover længe, både før og efter; der blev især blandt Småfolk ikke gjort meget for Fornøjelser dengang, ikke engang Juletræ. Børn kom dengang ikke til 4-5 eller 6 Børneballer med Juletræ foruden Juletræ i Hjemmet. Mine Forældre var Småfolk, og jeg havde været Soldat, inden jeg så det første Juletræ, det var forøvrigt i et privat Hjem.

Flere af vore Købmænd drev stor Kornhandel. Kornet opkøbte de hos Landboerne, som leverede det om Efteråret og hele Vinteren igennem. Alt Kornet blev jo dengang aftærsket med Plejl, så Gårdmændene sjældent fik optærsket før Foråret, og Leveringen af Korn foregik hele Vinteren, efterhånden som det blev aftærsket. Der var 4-5 Tørreovne her i Byen i umiddelbar Nærhed af Købmandens Pakhus med Kornlofte. Her blev Kornet tørret, men det meste skulde oplagres hele Vinteren, da der ikke var videre Sejlads på denne Årstid, og mange Vintre var Fjorden tillagt med Is. Ved Tørreovnene havde mange Arbejdsmænd Arbejde hele Vinteren; der var vistnok 8 Mand ved hver Ovn, og de arbejdede i 2 Hold, Dag og Nat, så der blev store Partier Korn til Udslibning, så snart Foråret begyndte. Det var vældig Sjov for os Drengene, når der blev indladet Korn, og vi ikke var i Skole, eller også om Aftenen; Arbejdstiden var jo altid dengang til Kl. 8, for Søfolkene vilde gerne have så mange som muligt af os i Lasten til at tumle i Kornet og træde det sammen, da det kom løs i Lasten. Nu er det mange År siden Drengene havde den Fornøjelse, men nu vilde de vel først spørge, hvor meget de kunde få i Timen derfor, vi andre gjorde det med Glæde gratis.

Der var dengang mange større Sejlskibe, der hørte hjemme her i Thisted; de ejedes for det meste af Købmændene i Forening med en Del af Byens Borgere, som havde Skibsparter. Af de mange Skonnerter og andre Skibe, der hørte hjemme her og tildels sejlede på Thisted, mindes jeg mange, enkelte var for store til at sejle på Thisted, så dem så vi sjældent. Af dem, som mest sejlede på Thisted-England, var: ”Skjold”, ”Benedicte”, ”Familiens Håb”, ”Maren Gjørup”, ”Abba”, ”Jens Nordentofts Minde”, ”Harmonien”, ”Den lille Skonnert”, ”Den gamle Tjalk”, ”Sabroes Jagt” m. fl. Af de større, som sjældent kom hjem, kan nævnes: ”Danebrog”, ”Dagmar”, ”Slejpner”, ”Christian”, ”Ida”, ”Vilhelmine”, ”Ora & Labora”, Briggen ”Anna” m. fl. Der var også en Tid ikke så lidt Skibsbyggeri her i Byen. Skibsbygger P. Hald har bygget mange, både ”Skjold”, ”Dagmar”, ”Slejpner”, ”Christian” og Briggen ”Anna”. Sidstnævnte var vist den sidste, han byggede; den

blev bygget på søndre Havneplads, ellers var Skibsbygningspladsen lige ud for nuværende Købmand Th. Christensens Ejendom i Strandgade; ”Danebrog” blev bygget af Jens Thomsen. P. Hald var af alle bekendt som en meget dygtig Mand, han var af den gamle Skole, der ikke gik og så til, men arbejdede sammen med sine Folk fra tidlig Morgen til sildig Aften; han udførte også store Arbejder ved Havet med Udsætning af strandede Skibe, og det var ikke få, han satte ud til stor Forundring for Svitser, der ikke troede det muligt.

Der er i Årenes Løb forsvundet adskillige Fag. Da Thisted havde godt 3000 Indbyggere, kunde der på en Gang eksistere 6 á 7 Klejnsmede, nemlig Hans Christensen, Jens Strand, Hedegård, Peter Skårup, Niels Peter Skårup og Anders Simonsen Skårup. De fleste af dem arbejdede alene, men nogle af dem havde en Dreng i Lære. Dengang bestilte Folk, der skulde bygge, Låse og Vinduesbeslag hos Klejnsmeden, desuden var der Nagelsmed Tofote (smedede Søm og Spiger), han havde undertiden 2-3-4 Svende, når Klejnsmedene havde for lidt at bestille, lavede de undertiden almindelige Skåle.

En Institution, der også for længst er forsvunden, er det gamle Vægtervæsen. Der var 4 Vægtere om Vinteren, og kun 3 om Sommeren. Vægterne skulde råbe hver Time om Natten, hvad Klokken var slået, og så synge de bekendte Vægtersvers. Da det var strengt for Brystet at gå og råbe og synge hele Natten, så fik de Lov til at udelade Versene, men de skulde råbe, hvad Klokken var slået, og hver Gang de havde råbt det, skulde de synge: ”Lovet være Gud, Vorherre, ham ske Lov, Pris og Ære”. De ældste Vægtere, jeg kan huske, var Christian Nors, Peter Justen, Lars Krog og P. Tranum. Da en Tid var gået, blev de fritagne både for Råben og Syngen, hvad vel også var klogt, for vilde vi Drengene og unge Mennesker lave Sjov i Gaden, vidste vi jo altid, hvor Vægteren var. Ved Siden af Bestillingen som Vægter havde de Gadelygterne at passe, og de fordrede megen Pasning. Det var Tranlygter med en stor buet Messingskærm foroven, og de skulde vist både påfyldes Tran og pudses hver Dag, hvordan så Vejret var, men de osede undertiden slemt Blikkenslager Halse lavede nogle Petroleumslygter, de lyste bedre, men fordrede megen Pasning og var besværligere at tænde og slukke, men så kom Gassen, og så var vi jo inde i en ny Tid. Vægterne havde dengang Tilladelse til at gå rundt til alle Beboerne ved Hellig Trekongerstid og samle Lys; Folk støbte jo selv deres Lys. Denne Dag mødte han i hans Vægter-Uniform med en forsvarlig Stok i Hånden og en lille langagtig Kasse under Armen til Lysene; men han fik ofte Penge i Stedet og vistnok altid noget hvert Sted; det var en Ret han havde.

Byen havde i den Tid mange særdeles dygtige Håndværkere, som jeg ofte hørte omtale og også har kendt; jeg kan jo ikke huske dem alle, men der var foruden Skibsbygger P. Hald, Skomager Sund, Gørtler Bunch, Guldsmed Sund, Drejer Schuster, Kobbersmed Vigh, Bøsse-mager Wilson m. fl. Der var også flere

store Vognmandsforretninger i Byen. Den største havde P. Kjær i Nørregade; han havde 10-12 Heste; Vognmændene dannede i øvrigt et Slags Laug. Køretøjet skulde nemlig bestilles hos Kollektør Nielsen, Østergade, og han rekvirerede så den Vognmand, der stod for Tur; De øvrige Vognmænd havde sjældent mere end 2 á 4 Heste.

En Ting, som Byen trængte hårdt til, blev først afhjulpen i 1868 eller 69, og det var et Ligkapel, som da blev bygget på Søndre Kirkegård. Når en var død af smitsom Syge og skulde ud af Huset, blev vedkommende båret hen i Sygehusets Ligstue, men ellers beholdt man Liget hjemme. Dengang skulde en Ligkiste først bestilles hos Snedkeren, og det varede gerne et Par Dage, inden den var færdig. Skulde Liget ud af Huset straks, lånte man en lukket Bærebør (Portechaise) på Sygehuset og bar det derop i den; jeg har selv været med dertil. Man fortalte, at den også blev brugt til at bære syge Folk i, men jeg ved ikke, om det passer.

En af Borgerskabets store Dage, som forlængst er ophørt, var den årlige Fugleskydning, som det broderlige Skyttelaug lod afholde på nuværende gamle Dyrskueplads, Knakkerne kaldte vi det dengang. Der stod en meget høj Mast, hvoraf det øverste var Jern, hvorpå Fuglen anbragtes. Det var en temmelig stor Træfugl (ca. 2 Al.) beslægtet med Jern, og Fugleskydningen varede gerne to Dage. Fuglen havde en Ring i Næbet, og i Ringen var anbragt en Citron. Citronen var altid det første, der blev skudt ned, og Gevinsten var en Bolle Punch, som man straks fik i et Restaurationstelt på Pladsen. Men de øvrige Gevinster var vistnok allesammen af Sølv og temmelig værdifulde. Der var mange Gevinster, når Fuglen efterhånden blev skudt ned, både Citronen, Ringen, Hals, Hale, højre Vinge, venstre Vinge og til sidst Brystpladen, som gav den største Gevinst. Den, der skød Brystpladen ned, var Fuglekonge og blev hædret med et bredt grønt Silkebånd, hvorpå der var en Sølvfugl, og når Festen hørte op, blev han fulgt hjem af hele Skydeselskabet med Musik i Spidsen. Der var altid mange Folk på Pladsen, enhver havde jo Adgang dertil; selvfølgelig skulde alle jo rette sig efter de Anordninger, Bestyrelsen bestemte. Det gik gerne lystigt til, både blandt Skydebrødrene og Publikum, men altid anstændigt og med god Orden.

Politikoret er ligeledes ophørt, det afløste i sin Tid Borgerkoret. Korpset bestod af Byens Borgere og havde både Uniform og Gevær. De holdt undertiden Øvelse, hvilket var Fest for vi Dreng. Løjtnant var i mange År den populære Snedkermester J. R. Schou, og han tog sig godt ud i sin Løjtnans-Uniform, da han var en høj og godt bygget Mand. Korpsets største Opgave var vel nærmest at møde, når der var Ildløs, for at gøre Ordenstjeneste. Når Musikken på Kongens Fødselsdag gik gennem Gaderne, var der altid en Afdeling af Politikoret med. Vi havde kun to Politibetjente, hvoraf den ene også var

Arrestforvarer. En meget mærkelig Tilladelse havde Arrestforvareren dengang, idet han på Sessionsdagene, der gerne varede 3 Dage i Træk, måtte holde Beværtning i sin private Lejlighed på Rådhuset for de Karle, der mødte på Sessionen. Når de så var tilsagt til at møde Kl. 9, og måske ikke skulde fremstille sig før Kl. 12 eller 1, fulgte de med Arrestforvareren ind. Jeg tror ikke, han serverede andet end Rompunser; men det var måske ikke altid let for Sessionsherrerne at få det rigtige Højdemål af dem. Dette Uvæsen ophørte, da gamle Andersen gik af som Arrestforvarer.

Når der var Ildløs, gik det ikke så stille af som nu. De fleste Ildebrande opstod jo gerne om Natten. Så klemte Stormklokken, og den, der først kom til Stormklokken, fik en Dusør, når det ikke var Vægteren. Trommeslageren gik omkring i alle Gaderne og alarmerede, Vægterne peb i deres Fløjter og råbte Brand, Vandslufferne kørte i stærk Fart med Vandtønderne, og de skulde have Klokker på Hesten, Sprøjtemandskabet løb med Sprøjterne. Der var et vist Antal ansat ved hver Sprøjte. Desforuden var der Redningskorpset, Nedbrydningskorpset, der mødte med store Økser og Jærnstænger m. m. Kommandoråb lød næsten overalt. Man hentede Vand mange Steder i Byen, og hele Byens Befolkning var på Benene, både de, der skulde møde, og de, der ikke skulde, så det hele blev næsten at betragte som en ekstra Folkeforlystelse.

Hvem der imponerede meget dengang var Amtmand, Kammerherre, Baron v. Rosenkrantz, for han havde næsten som et helt lille Hof på Amtsgården. Amtmanden var formuende, han ejede Sofiendal og en Ejendom på Møen; han holdt som Regel 8 Heste; der var 4 brune Køreheste, 2 blå Rideheste og 2 små Heste, som Børnene havde, så der var ikke så lidt Arbejde for Håndværkere på Amtsgården; når der så var Kusk, Staldkarl, Tjener, Husjomfru, Piger, blev det en Husholdning på over 20 Personer. Amtmanden ejede selv Markjord her i Byen, den strakte sig fra Tingstrupvej til Møllevej på den ene Kant og fra Rosenkrantzgade til Dyrskuepladsen foruden et Stykke Eng fra Valhalla og ud efter. Amtmanden var en stadselig Herre, og når dertil kommer, at han var en nobel Mand overfor hans Håndværkere og alle, han kom i Forbindelse med, var det et ikke så lille økonomisk Tab for Byen, da han blev forflyttet til Viborg som Stiftamtmand.

En af de aller driftigste Borgere var vistnok Agent Werner. Han byggede først nuværende Hotel "Royal" som det står endnu, drev stor Manufakturhandel, købte Jord sammen til Gården Vilhelmsborg, anlagde og drev Brænderiet (den nuværende Dampmølle), forpagtede Kronborg og drev den og byggede derude, solgte senere Gården her i Thisted, "Royal", men beholdt Markjorderne og byggede Vilhelmsborg, og den Bedrift var ikke på Aktier, den var altsammen Enkeltmands Værk.

Det første jeg kan huske, var der kun en Barber i Thisted, og han gik meget af Tiden ud i Byen og barberede bedrestillede Folk; så lukkede han Døren,

når han gik, og den blev først lukket op igen, når han kom tilbage.

Der var kun et Postbud, nemlig gamle Hattemager Lomborg. Landpostbude kendte vi ikke til, de var allesammen private; men en Tid var der ridende Postbud til Vildsund.

Da jeg i 1870 kom i Arbejde på Bonnes Støberi var Arbejdstiden fra Kl. 6 Morgen til Kl. 7 Aften med 1 Times Middag, ½ Time Frokost og ½ Time Aftensmad, i alt 11 Arbejdstimer. Når vi kom til 1. Maj vilde vi helst have 2 Timer Middag, så begyndte vi Kl. 5, men som Regel varede det ikke en Uge før Bonne ønskede, vi skulde arbejde over, hvad vi dengang var meget villige til; så blev Arbejdstiden fra Kl. 5 Morgen til Kl. 8 Aften, Spisetiden fraregnet 13 Arbejdstimer, og så arbejdede vi altid Søndag Form., det blev 5½ Time, Lørdag Aften arbejdede vi ikke over, så det blev i alt 82½ Time ugentlig. Det var jo lidt mere end nu, men i min Læretid på Landet var Arbejdstiden meget længere. Daglønnen var ikke stor den Gang. Jeg havde været Svend i 3½ År, da jeg i 1870 kom i Arbejde på Støberiet, og fik om Dagen (det var jo altid Dagløn) for 11 Arbejdstimer 1 Kr. 50 Øre, det blev en Ugeløn på 9 Kroner på egen Kost og Logi.

Midt i Halvfjerdserne gik Lønnen noget op, og der blev i den Tid dannet mange Aktieselskaber her i Landet; det var jo en Opgangstid, men den højeste Ugeløn jeg havde i 1882, og der var ingen på Støberiet, der havde højere Løn, var 17 Kr. 64 Øre for 60 Timers Arbejde. Alting var ikke så billig den Gang som mange måske tror. Alle Kolonialvarer var ca. 25 % dyrere end før 1914. Til Sammenligning kan anføres, at jeg i 1878 betalte for et Sæt blåt Tøj (Jakkesæt) 80 Kr. til gamle Skræder Jensen på Grydetorv, og i 1914 betalte jeg for et lignende Sæt 64 Kroner til Jensen & Selmer, så det var jo ikke alting der var billig den Gang.

Var Forholdene i mange Tilfælde små i Thisted den Gang, en god Skole havde vi, som jeg endnu den Dag i Dag mindes med Taknemlighed. Ved Siden af vore almindelige Skolefag lærte vi ikke andet end godt i moralsk Henseende, stadig blev vi mindede om at være ærlige og retskafne, så vi kunde blive gode og nyttige Mennesker, og hvad der stadig blev lagt os på Sinde var, at vi altid skulde vise Ærbødighed for Alderdommen. Vi havde dygtige Lærere, der efter min Mening rigtig tog Sigte på at oplære og opdrage os for det praktiske Liv.

Overlærer Christensen var en dygtig og streng retfærdig Mand, som vi allesammen havde den dybeste Respekt for, og samtidig var han afholdt af os allesammen. Der undervistes jo ikke i så mange Fag den Gang som nu, men de Fag, der blev lagt særlig Omhu for, var Religion, Skrivning, Regning og Dansk.

Hvor mange Klasser Skolen var inddelt, kan jeg ikke nævne; men 3. Drengeklasse var den største, og i den gik jeg de 3 sidste År af min Skoletid, fra

jeg var 11 til 14 År. Om Sommeren var Undervisningen 7 Timer daglig, fra Kl. 8 til 12 og fra Kl. 2 til 5, men Lørdag Eftermiddag var der ingen Skolegang, da den blev brugt til Rengøring i Skolen. Jeg kan bedst huske noget om Undervisningen i 3. Klasse. Den første Time hver Morgen havde vi Religion med Overlæreren, og ham havde vi også til Skønskrivning, og det var altid sidste Time hver Dag. En Gang om Månedene havde vi Prøveskrift, som blev lagt frem til Eksamen. I Prøveskriftbogen skrev vi tvers over 2 Sider, og der var altid 4 Slags Skrift i den; vi måtte selv vælge, hvad vi vilde skrive, enten af Danmarkshistorie eller Verdenshistorie. Øverst på Siden skrev vi store romerske eller andre Bogstaver, dernæst en Linie Fraktur, så 2 Linier med almindelige Bogstaver, som vi nu skriver, og dernæst 2 Linier med gammel gothiske Bogstaver, dernæst Tallene fra 1 til 10, og så vort Navnetræk under. Mit Navnetræk har altid været det samme, som jeg lagde mig efter i Skolen. Vi havde også en meget dygtig og rar Lærer i Helles, ham havde vi til Tysk den første Time hver Eftermiddag, og til Retskrivning, Skriftlæsning, Regning, Geografi, Dansk og Naturhistorie. Det var særlig Overlæreren og Helles vi havde i 3. Klasse til Fagene, med Undtagelse af Sang og Gymnastik. Undertiden var der lidt Forandring, men det var ikke meget; en kort Tid var Løjtnant Klubien (den første Officer der faldt i 1864) også vor Lærer. Drengene var vel ikke bedre den Gang end nu, men vi bar stor Respekt for vore Lærere, så der blev ikke brugt mange Prygl; vi havde Tilhold om at gå ordentlig til og fra Skole, og et er vist, dersom vi så eller troede en Lærer i Nærheden, var der ingen der lavede Halløj. I Frikvartererne, når vi var i Skolegården, vidste vi, at Overlæreren var i en af de øverste Klasser ud mod Gården, så der blev ikke lavet noget, og når han slog 4 eller 5 Slag på Ruden med sine Nøgler, vidste vi alle sammen straks, hvor Bagtrappen var. Der var den Gang Betalingsskole og Friskole, som de kaldte det. Betalingsskolen var på første Sal, og den sidste i Stuen, men det blev gerne betegnet, om vi gik ovenpå eller nedenunder. Dette er kun nogle få og spredte Træk om Skolen og min Skoletid, men jeg er temmelig sikker på, at mine nulevende jævnaldrende kun mindes deres Skoletid og de fleste af vore Lærere med Taknemlighed og Ærbødighed.

Den Præst, der konfirmerede mig, var Paludan Møller, og jeg synes jeg må nævne den Måde, vi blev anvist Plads på hos Præsten og på Kirkegulvet til Konfirmation; det var efter en Slags Rangforordning; nu får de vist Plads efter Alder. Realskoledrengene stod øverst, og dernæst Drengene i Betalingsskolen, så Drengene i Almueskolen, og til sidst Drengene fra Landsognet.

Der var en højere Pigeskole, der var privat, noget lignende Realskolen.

Pigerne derfra var øverst, dernæst Pigerne fra Betalingsskolen, så Almueskolen, og til sidst Pigerne fra Landsognet.

Jeg husker tydelig de 2 øverste på Kirkegulvet, da jeg blev konfirmeret, det var Digteren J. P. Jacobsen og Anna Mikkelsen, en Datter af Dr. Mikkelsen; men jeg tror nok de bedste til at svare Præsten, var Børnene fra Landsognet.

(Historisk Årbog for Thisted amt 1921, side 258-269)